

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 308/2018-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. augusta 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED], zastúpených advokátom Mgr. Martinom Černákom, Zochova 5, Bratislava, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 11 C 113/2008 z 13. mája 2013 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6 Co 478/2013 zo 7. septembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 13. februára 2018 doručené elektronické podanie podpísané zaručeným elektronickým podpisom advokáta [REDACTED], ktorým v mene svojich klientov [REDACTED]

a [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“) podal sťažnosť vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 11 C 113/2008 z 13. mája 2013 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 478/2013 zo 7. septembra 2015.

2. Sťažovatelia v sťažnosti uviedli nasledujúce skutočnosti:

„Okresný súd Bratislava I rozsudkom sp. zn. 11C/113/2008-283 zo dňa 13.5.2013 uložil sťažovateľom povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne [REDACTED] [REDACTED] sumu 2.790,91 eur spolu s úrokom z omeškania z dlžnej sumy 2.790,91 eur vo výške 9 % ročne odo dňa 31.7.2006 až do zaplatenia, a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku...“

Proti uvedenému rozsudku podali sťažovatelia odvolanie, v ktorom okrem iného namietali, že im zo strany súdu nebol poskytnutý dostatočný priestor na vyjadrenie sa k jednotlivým dôkazom vykonávaným na pojednávaniach a poukázali pritom na obsah jednotlivých zápisníc o pojednávaní. Sťažovatelia v odvolaní ďalej vyčítali súdu prvej inštancie, že svoje rozhodnutie založil na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom, a to najmä tým, že nebol zachovaný postup pri vykonaní dokazovania listinou ustanovený § 129 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom sp. zn. 6Co/478/2013-305 zo dňa 7.9.2015 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a s námietkami sťažovateľov uvedených v odvolaní sa nestotožnil. Námietkou sťažovateľov týkajúcou sa nesprávnosti postupu okresného súdu pri vykonávaní dokazovania listinou sa krajský súd vo svojom rozhodnutí vôbec nezaoberal...

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 6 Cdo 52/2017 zo dňa 25.10.2017, doručeným sťažovateľom dňa 13.12.2017, dovolanie sťažovateľov pre jeho neprípustnosť odmietol. Dovolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že súd prvej inštancie nevykonal dôkaz listinami sčasti v súlade s § 129 ods. 1 O.s.p. “

3. Sťažovatelia v rámci svojej argumentácie poukázali na nasledujúce:

„... napriek tomu, že okresný súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z celého radu listín, tieto neboli v konaní v rámci dokazovania vykonané zákonom ustanoveným spôsobom, t.j. v súlade s § 129 ods. 1 O.s.p. Z vyhotovených zápisníc nie je možné zistiť, akým spôsobom boli listinné dôkazy vykonané a ani z nich nevyplýva, že by súd na pojednávaní po ich vykonaní umožnil sťažovateľom sa k nim vyjadriť...“

Krajský súd v Bratislave dospel k záveru, že rozsudok okresného súdu je vecne správny bez toho, aby sa v odôvodnení svojho rozhodnutia presvedčivo vyrovnal s podstatnou námietkou sťažovateľov o porušení procesných pravidiel pri vykonávaní dôkazov listinami. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je pritom odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.“

4. Na základe uvedených skutočností sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Okresný súd Bratislava I rozsudkom zo dňa 13.5.2013 vydanom v konaní vedenom pod č. k. 11C/113/2008 a Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo dňa 7.9.2015 vydanom v konaní vedenom pod č. k. 6Co/478/2013-305, porušili základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a základné právo sťažovateľov na spravodlivý súdny proces podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6Co/478/2013-305 zo dňa 7.9.2015 sa zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.“

3. Sťažovateľom sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia, ktorú sú Okresný súd Bratislava I a Krajský súd v Bratislave povinní vyplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti nález.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Ústavný súd pripomína, že uplatnenie jeho právomocí je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 49 a nasledujúcich zákona o ústavnom súde). V tejto súvislosti už ústavný súd opakovane uviedol, že všeobecné náležitosti návrhu musí spĺňať každý návrh, a to tak náležitosti týkajúce sa formy návrhu, ako aj jeho obsahu. Ústavný súd je potom viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde). Osobitne to platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom (III. ÚS 334/09).

8. Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde, návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

9. Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

10. Podľa § 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) alebo Trestného poriadku.

11. Podľa § 125 ods. 1 CSP podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe.

12. Elektronickým podaním sa rozumie podanie urobené elektronickou poštou prostredníctvom e-mailovej správy alebo prostredníctvom elektronických schránok podľa zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“), príp. prostredníctvom elektronického formulára pre elektronické podanie sprístupneného v module elektronických formulárov.

13. Podľa § 125 ods. 2 CSP podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

14. Na internetovej stránke ústavného súdu www.ustavnysud.sk v sekcii „Elektronické služby“ sa okrem linky na formulár na elektronické podanie na začatie konania pred ústavným súdom, ktorým možno iniciovať všetky typy konaní upravených v prvom oddiele siedmej hlavy ústavy patriacich do právomoci ústavného súdu, nachádza aj upozornenie v tomto znení: *„Elektronické podanie na začatie konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky musí podávajúci podpísať kvalifikovaným elektronickým podpisom (KEP). V prípade, ak podanie podáva právny zástupca v mene svojho klienta, je potrebné, aby splnomocnenie právneho zástupcu, ktoré má tvoriť prílohu podania, bolo už pred priložením k formuláru podania podpísané kvalifikovaným elektronickým podpisom (KEP) klienta. Ak klient nemá kvalifikovaný elektronický podpis, je potrebné doručiť podpísaný originál splnomocnenia Ústavnému súdu Slovenskej republiky poštou alebo osobne.“*

15. Ústavný súd so zreteľom na dikciu § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde v spojení s § 125 CSP konštatuje, že právny zástupca sťažovateľov k sťažnosti pripojil „*plnomocnenstvo*“ sťažovateľov na ich zastupovanie advokátom v konaní pred ústavným súdom. Uvedené splnomocnenie však má podobu oskenovanej listiny, nebolo podpísané kvalifikovanými elektronickými podpismi sťažovateľov a nebolo dodatočne (v lehote 10 dní podľa § 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 125 ods. 2 CSP) doručené ústavnému súdu v origináli poštou ani osobne.

16. Vo všeobecnosti platí, že oprávnenie právneho zástupcu konať za svojho klienta, teda za účastníka konania musí byť počas celého priebehu súdneho konania preukázané originálom splnomocnenia.

17. Splnomocnenie podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde je osobitnou listinou preukazujúcou oprávnenosť advokáta vykonávať procesné úkony v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy za navrhovateľa ako účastníka konania. Takéto splnomocnenie je osobitným procesným úkonom navrhovateľa ako účastníka konania voči ústavnému súdu, s ktorým sú spojené závažné právne dôsledky. Na elektronickú podobu splnomocnenia treba aplikovať ustanovenia zákona o e-Governmente, pričom oprávnenie konať v mene

sporovej strany (účastníka konania) sa preukazuje buď splnomocnením ako elektronickým dokumentom autorizovaným splnomocniteľom v zmysle § 23 zákona o e-Governmente, alebo, ak splnomocniteľ nemôže tento dokument autorizovať, vykonaním zaručenej konverzie pôvodného listinného splnomocnenia v zmysle § 35 ods. 2 zákona o e-Governmente. Autorizácia splnomocniteľom preukazuje autenticitu splnomocniteľa ako osoby, ktorá splnomocnenie udelila. Autorizácia splnomocnenia advokátom ako splnomocnencom nie je postačujúca, pretože preukazuje len autenticitu splnomocnenca, a teda skutočnosť, že advokát plnú moc prijal.

18. Podľa § 23 ods. 4 zákona o e-Governmente ak nie je preukázaný opak, na účely elektronickej komunikácie je oprávnenie osoby konať za inú osobu alebo v mene inej osoby preukázané vždy, ak

a) konajúca osoba použije na autorizáciu platný mandátny certifikát podľa osobitného predpisu, z ktorého vyplýva oprávnenie konať za túto osobu alebo v jej mene a rozsah tohto oprávnenia, alebo

b) prostriedok, ktorý konajúca osoba použije na autorizáciu, obsahuje identifikátor osoby a z referenčného údajov vyplýva oprávnenie tejto osoby konať za inú osobu alebo v jej mene.

19. Podľa § 23 ods. 5 písm. a) zákona o e-Governmente okrem spôsobu podľa odseku 4 sa oprávnenie konať v mene inej osoby, na účely elektronickej komunikácie, preukazuje aj elektronickým dokumentom obsahujúcim jednoznačnú identifikáciu konajúcej osoby, osoby, v mene ktorej je oprávnená konať, a rozsah oprávnenia konať v mene tejto osoby, pričom tento elektronický dokument musí byť autorizovaný

1. splnomocniteľom, ak oprávnenie konať vzniká udelením splnomocnenia, alebo
2. príslušným orgánom verejnej moci, ak oprávnenie konať vzniká rozhodnutím orgánu verejnej moci.

20. Podľa § 35 ods. 1 zákona o e-Governmente konverzia je postup, pri ktorom je celý, bežne zmyslami vnímateľný, informačný obsah pôvodného

a) elektronického dokumentu transformovaný do novovzniknutého dokumentu v listinnej podobe,

b) dokumentu v listinnej podobe transformovaný do novovzniknutého elektronického dokumentu,

c) elektronického dokumentu transformovaný do novovzniknutého elektronického dokumentu.

21. Podľa § 35 ods. 2 zákona o e-Governmente zaručenou konverziou je konverzia s cieľom zachovania právnych účinkov pôvodného dokumentu a jeho použiteľnosti na právne úkony vykonaná postupom pre zaručenú konverziu podľa štvrtej časti.

22. Podľa § 35 ods. 3 písm. a) zákona o e-Governmente osobou oprávnenou vykonávať zaručenú konverziu sa rozumie orgán verejnej moci, advokát a notár.

23. V danom prípade transformáciou listinného dokumentu – splnomocnenia podpísaného sťažovateľmi – do elektronickej podoby (naskenovaním) bez vykonania zaručenej konverzie došlo k strate účinkov pôvodného listinného dokumentu rovnako ako pri vyhotovení fotokópie z originálu listinného splnomocnenia.

24. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že nedostatok zákonom predpísanej náležitosti vyplývajúcej z podania sťažovateľov nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 206/2010 a iné).

25. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou

starostlivosťou, ktorou sa rozumie, že koná čestne, svedomito, primeraným spôsobom a dôsledne využíva všetky právne prostriedky a uplatňuje v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné. Pritom dbá na účelnosť a hospodárnosť poskytovaných právnych služieb.

26. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady.

27. Na základe uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť sťažovateľov odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. augusta 2018